

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

bosanski

Broj: 01- 400 - 279/MG/03

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
REGULATORNE AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJE BiH
ZA 2002.

Sarajevo, juni 2003.

SADRŽAJ

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Planiranje i izvršenje budžeta za 2002.	4
2.2.	Program razvoja CRA u 2002.	5
2.3.	Račun prihoda i rashoda za 2002.	6
2.4.	Obračun plata i naknada	6
2.5.	Potraživanja od OHR	6
2.2.	Izvještaj o informacionom sistemu	7
2.2.1.	Administrativna i organizacijska kontrola	7
2.2.2.	Zaštita podataka i rezervne kopije	7
3.	OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU	8
4.	REZIME	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja (uključujući i odluke rukovodstva) Regulatorne agencije za komunikacije BiH (u daljem tekstu: CRA) u vezi finansijske 2002. godine.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 11.12. do 19.12.2002. prethodna revizija i završna, od 13.05. do 23.05.2003., na osnovu odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da u skladu sa opšteprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvještaja s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijske izvještaje snosi rukovodstvo CRA, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvještajima na osnovu provedene revizije.

U skladu sa Zakonom o reviziji (član 13., stav 4.), pri izvještavanju o javnim računima naša je obaveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
 - predstavljaju li godišnji izvještaji tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine;
 - o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.
- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih osnova za procjenu prikazuju li finansijski izvještaji stanja fer i istinito. Zato je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave CRA. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija CRA, te finansijsko-računovodstveno poslovanje CRA.

Za revidirana finansijske izvještaje CRA za 2002. izražavamo mišljenje sa rezervom iz slijedećih razloga:

- načina realizacije Programa razvoja CRA;
- slabostima u sistemu planiranja i izvršenja budžeta za 2002.

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Planiranje i izvršenje budžeta za 2002.

Tokom revizije, utvrđeno je kako budžet CRA za 2002. iznosio 3.500.000,00 KM, sa odgovarajućom strukturom budžetskih linija, a da je 02.12.2002. Visoki predstavnik donio Odluku o izmjenama i dopunama strukture budžetskih linija CRA za 2002. (ukupni budžet ostaje isti, promijenila se samo struktura pojedinih budžetskih linija). Budžet je zajedno sa Programom razvoja realizovan u iznosu od 3.976.892,00 KM ili 91 % u odnosu na planirana sredstva. Analizirajući planirani i ostvareni budžet u 2002. zaključili smo kako isti nije planiran na zadovoljavajući način. Kada ovo kažemo u prvom redu mislimo kako nije bilo dovoljno koordinacije i razumijevanja u cjelokupnom procesu planiranja, zbog čega je dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem i potrebe za Programom razvoja, koji je u suštini ispravljaio slabosti u sistema planiranja budžeta. Također smo primijetili kako je budžet planiran na osnovu 85 zaposlenih, a stvarno stanje zaposlenih na kraju godine je bilo 77 zaposlenih, što je za osam zaposlenih manje od planiranog.

UPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA U 2002. GODINI

Red. Broj	Vrsta rashoda	Ekonomski kod	Budžet za 2002. godinu	Izmjene i dopune strukture rashoda CRA	Ukupno sredstva za 2002.	Ukupno utrošeno u 2002.	Razlika (6-7)	Indeks (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Tekući izdaci	610000	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.328.092	171.908	95,08
1.	Plate zaposlenih	6111;6120	2.250.000	+534.092	2.784.092	2.682.332	101.760	96,34
2.	Naknade troškova zaposlenih	6112	130.000	+217.150	347.150	321.838	25.312	92,70
3.	Izdaci za materijal i usluge	6130-6137	950.000	-621.562	328.438	285.140	43.298	86,81
4.	Izdaci za osiguranje i bankarske usluge	6138	50.000	-33.380	16.620	17.182	-562	103,38
5.	Ugovorene usluge	6139	120.000	-96.300	23.700	21.600	2.100	91,13
II	Tekući grantovi	6141-6143	-	-	-	-	-	-
III	Kapitalni izdaci	6880	-	-	-	-	-	-
IV	Program posebne namjene¹		-	831.050	831.050	648.800	182.250	78,06
1.	Program razvoja		-	831.050	831.050	648.000 ²	182.250	78,06
V	UKUPNO		3.500.000	4.331.050	4.331.050	3.976.892	354.158	91,82
VI	Broj zaposlenih sa 31.12.2002. godine		Planirani broj uposlenih 85		Stvarni broj uposlenih 77		8	- +

¹ Program posebne namjene nije bio planiran budžetom nego je usvojen Odlukom Vijeća ministara

² U strukturi ostvarenih troškova Programa razvoja u iznosu od 648.000,00 KM uključeni su troškovi tekućeg poslovanja koje je CRA realizovala u toku 2002.

Ured za reviziju je mišljenja kako ovakav način planiranja nije u potpunosti zadovoljavajući, te kako nisu realno sagledani svi parametri koji utiču na kvalitetno planiranje. Sugerišemo analiziranje svih slabosti u dosadašnjem planiranju budžeta, te ubuduće mnogo kvalitetnije i temeljitije pristupanje procesu planiranja, na nivou CRA ali i na drugim nivoima koje sudjeluju u procesu planiranja, kako ne bi bilo potrebe za raznim prestruktuiranjima budžetskih linija tokom godine, niti donošenja programa razvoja koji u stvari predstavlja rebalans budžeta.

2.2. Program razvoja CRA u 2002.

Revidiranjem poslovanja CRA za 2002. utvrdili smo kako je Vijeće ministara 04.10.2002. donijelo Odluku o prihvatanju programa razvoja CRA u 2002. Spomenutom Odlukom predviđena sredstva za finansiranje ovoga programa iznose 831.050,00 KM, a sredstva će se osigurati iz dodatnih prihoda CRA (nije tačno precizirano koja su to dodatna sredstva i iz kojih izvora). Ured za reviziju nije imao na uvid programsku dokumentaciju iz koje bi jasno i precizno vidio ciljeve i zadatke spomenutog programa (ne znamo na osnovu koje programske dokumentacije je Vijeće ministra usvojilo Odluku o prihvatanju programa razvoja CRA u 2002.). Jedino u što smo imali uvid je plan budžeta za razvojni program razrađen po kontima u finansijskim pokazateljima. Na pitanje zašto nema programske dokumentacije, rečeno nam je kako je to bio jedini način, u stvari, rebalansa budžeta za 2002., te da je to urađeno u dogovoru sa Vijećem ministara i prema njihovim uputama. Revizijom smo utvrdili kako su odobrena sredstva utrošena za tekuće poslovanje u ukupnom iznosu od 648.800,00 KM, a najveći dio je utrošen za plaćanje cjelokupne godišnje rente za iznajmljene prostore u iznosu od 430.424,80 KM. Ostali dio sredstava je utrošen za Internet troškove u iznosu od 29.486,55 KM, za računovodstvene i revizijske usluge u iznosu od 41.625,89 KM i druge troškove.

Ured za reviziju je mišljenja kako cjelokupna procedura realizacije spomenutog Programa razvoja CRA nije provedena u skladu sa zakonskom regulativom BiH, nego je predstavljala jedan dosta neuobičajan način povećanja budžeta za 2002. Smatramo kako ovakav način rada nije u cijelosti transparentan, kada su u pitanju procedure usvajanja i realizacije posebnih programa, te ubuduće ne preporučujemo ovakav način rada, nego dosljednu primjenu zakonskih procedura koje regulišu donošenje i praćenje posebnih programa budžetskih korisnika.

2.3. Račun prihoda i rashoda za 2002.

Tokom revizije utvrdili smo kako je CRA u godišnjim finansijskim izvještajima iskazala višak prihoda nad rashodima u iznosu od 1.216.688,00 KM. U skladu sa postojećim zakonskim propisima neutrošena sredstva tekuće budžetske godine prenose se za pokriće rashoda CRA u narednoj godini.

Ured za reviziju je mišljenja kako ovakav način raspolaganja iskazanim viškom prihoda u odnosu na rashode nije u potpunosti jasan i precizan. U cilju transparentnijeg poslovanja sugerišemo sačinjavanje jasnih pravila i procedura od strane odgovornih institucija (Vijeće ministara) o načinu trošenja i raspolaganja viškom sredstava. Ovo predlažemo iz razloga što je moguća pojava prenosa viška sredstava iz godine u godinu, bez da je ovo regulisano na odgovarajući način. Takođe, smatramo kako je prilikom planiranja budžeta važno uzeti u obzir ovu činjenicu.

2.4. Obračun plata i naknada

Revizijom poslovanja za 2002. uočili smo kako sistem obračuna plata nije u potpunosti precizno razrađen i definisan u skladu sa uporedivim principima kojih se pridržavaju ostale institucije BiH (npr. koeficijenti, minuli rad, stručna sprema, dnevnice, topli obrok itd). Tokom revizije dobili smo informaciju kako se razmatra novi način obračuna plata koji bi trebao biti u skladu sa ostalim institucijama BiH.

Ured za reviziju sugeríše detaljno analiziranje postojećeg sistema obračuna plata i naknada, te brzo donošenje novih pravila i procedura o načinu obračuna plata, koja bi bila u skladu sa ostalim budžetskim korisnicima, te posebno naglašavamo obavezno uklapanje u okvire odobrene budžetske linije za plate i naknade.

2.5. Potraživanja od OHR

Revizijom smo utvrdili kako se na kontu 131327 nalaze potraživanja od strane OHR u iznosu od 13.037,73 KM i koja potiču iz ranijih razdoblja. Ovdje se radi o neraščišćenim odnosima između CRA i OHR- a.

Ured za reviziju sugeríše raščišćavanje spomenutih spornih transakcija s ciljem realnog iskazivanja finansijskog stanja u poslovnim knjigama CRA.

2.6. Izvještaj o informacionom sistemu

CRA ima uspostavljen organizovan informacioni sistem koji im pomaže u svakodnevnom uredskom poslovanju i međusobnoj komunikaciji. Računari su međusobno povezani u LAN (lokalnu računarsku mrežu) i na Internet.

Na računarima se koriste Windows operativni sistemi i Microsoft Office aplikativni softveri za koje posjeduju urednu licencu za korištenje.

U finansijskom sektoru se koristi i licencirani računovodstveni softver koji u revidiranom dijelu svojim karakteristikama zadovoljava potrebe.

2.6.1. Administrativno organizacijska kontrola

U CRA rade ljudi koji su zaduženi za upravljanje i razvoj informacionih sistema. Revizijom je utvrđeno kako rukovodstvo još uvijek nije usvojilo IT strategiju, te da se cjelovita informatizacija vršila bez prethodno usvojene strategije i pisanih procedura.

Nepostojanje IT strategije može dovesti do nesklada u vođenju različitih IT projekata, što bi se moglo odraziti na efikasnost sistema.

Rukovodstvo CRA bi trebalo ubrzati proces usvajanja IT strategije kojom bi bile obuhvaćene sve potrebe i budući planovi informatizacije, kako bi se sve nabavke i opremanja informatičkom opremom vršile u skladu sa prethodno definisanim planom.

Bitno je naglasiti da je CRA nakon prošle revizije i preporuka datih za usvajanje pravila i procedura za korištenje i kontrolu informacionog sistema, iste propisala, usvojila i distribuirala korisnicima na upotrebu.

2.6.2. Zaštita podataka i pravljenje rezervnih kopija

Pregledom postojećeg stanja utvrđeno je kako CRA prilikom uspostavljanja informacionog sistema vodi računa o pitanjima sigurnosti i preduzete su sve dostupne mjere zaštite.

Rezervne kopije se prave svakodnevno na serveru i kopije se odlažu u vatrostalni sef na drugoj lokaciji.

3. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja CRA za 2001. godinu o čemu je sastavljen Izvještaj. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvještaju. CRA je sugerisano da ih razmotri, te da preduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljali u daljem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrđeno je kako je u određenom broju slučajeva postupljeno u skladu sa preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni određeni pomaci u poslovanju CRA.

4. REZIME

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja CRA u skladu sa Zakonom o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opšte uslove okruženja u kojem je egzistirala i funkcionisala CRA.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka. Posebno želimo ukazati na slabosti prilikom usvajanja i realizacije Programa razvoja CRA u 2002. (vidjeti tačku 2.2. ovog izvještaja).

Tokom revizije utvrdili smo kako CRA nije budžet za 2002. godinu planirala na odgovarajući način (sistem planiranja nije uzeo u obzir sve relevantne prametre), te je iz tih razloga dolazilo do zahtjeva za restrukturiranja i donošenje Programa razvoja CRA (vidjeti tačku 2.1.).

Revizijom smo utvrdili kako obračun plata nije uporediv sa drugim institucijama BiH tj. za obračun plata se ne koriste jedinstveni parametri usvojeni na nivou Vijeća ministara koje koriste ostale institucije BiH.

Koristimo ovu priliku kako bi smo izrazili zahvalnost za ljubaznost koju su nam ukazali svi zaposlenici CRA kojima smo se obratili za pomoć i od kojih smo tražili informacije, kao i dokumente potrebne za pravilno vršenje naših obaveza.

Reviziju izvršili i izvještaj sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor s.r.
2. Nataša Kenjić, pomoćni revizor s.r.
3. Elvedin Grabovica, IT revizor s.r.

Sarajevo, 19.06.2003. godine

M.P.